

KONSULTACJE SPOŁECZNE

POWIEDZ NAM, JAK...

JAKIE DZIAŁANIA W GMINNYM
PROGRAMIE REWITALIZACJI?

RAPORT

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
Jaki był kontekst konsultacji?	3
Co było przedmiotem konsultacji?	3
PRZEBIEG KONSULTACJI	4
Podsumowanie spotkań	4
Podsumowanie formularza	6
ZESTAWIENIE OPINII	8
PODSUMOWANIE	19
Konkluzje	19
Partnerzy lokalni	20
INFORMACJA O REALIZATORACH	22

WPROWADZENIE

Jaki był kontekst konsultacji?

GPR, czyli Gminny Program Rewitalizacji, to dokument strategiczny. Pozwala planować i prowadzić proces rewitalizacji. Opisuje, jakie działania należy podjąć, by w perspektywie kilkunastu lat rozwiązać zdiagnozowane problemy lub przynajmniej zmniejszyć ich natężenie.

8 lipca 2021 r. Rada Miejska Wrocławia przyjęła uchwałę nr XLII/1082/21 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. To, zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, podstawa do rozpoczęcia działań mających na celu przygotowania GPR. Dokument ten dotyczy obszaru rewitalizacji, który, zgodnie z Uchwałą nr XXXVIII/1019/21 Rady Miejskiej Wrocławia, obejmuje w całości osiedla: Brochów, Kleczków, Księżę, Nadodrze, Ołbin, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Oławskie oraz Przedmieście Świdnickie.

Co było przedmiotem konsultacji?

Konsultacje dotyczyły działań, które mogą zostać zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji. Działania te (w obszarze społecznym, dotyczące zieleni i środowiska oraz infrastruktury) będą stanowić odpowiedź na problemy opisane w diagnozie obszaru zdegradowanego.

PRZEBIEG KONSULTACJI

Podsumowanie spotkań

Konsultacje rozpoczęło **spotkanie otwierające**, które odbyło się 27 października 2021 r. w godzinach 17.30–19.30 w pracowni MiserArt przy ul. Cybulskiego 35. Z uwagi na obostrzenia, wynikające z pandemii, obowiązywały zapisy. Całość była tłumaczona na polski język migowy. Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele Wydziału Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia (WSS UM) oraz Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS). Miało ono następujący przebieg: powitanie i wyjaśnienie, czym jest rewitalizacja, omówienie agendy i spraw organizacyjnych, prezentacja wyjaśniająca problematykę konsultacji. Potem nastąpił czas na zadawanie pytań i wyrażanie opinii (znajdują się one w **załączniku nr 1** do niniejszego raportu). W spotkaniu wzięło udział **5** osób.

Odbyły się także trzy narady konsultacyjne; w trakcie każdej z nich poruszano inne zagadnienie.

Pierwsza, dotycząca **zieleni i środowiska**, odbyła się 3 listopada 2021 r. w godzinach 17.30–19.30 w Brochowskim Centrum Aktywności Lokalnej “Made in Brochów” przy ul. Koreańskiej 1a. Moderowana była przez przedstawicielkę Fundacji Ekorozwoju. Z uwagi na obostrzenia, wynikające z trwającej pandemii, przed spotkaniem obowiązywały zapisy. Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele WSS UM oraz FEPS. Rozpoczęto je od przekazania informacji o wydłużeniu terminu zgłaszania opinii do końca roku kalendarzowego (31.12.2021 r.); decyzję podjęto podczas spotkania otwierającego. Narada miała następujący przebieg: powitanie i wyjaśnienie, czym jest rewitalizacja, omówienie agendy i spraw organizacyjnych, prezentacja wyjaśniająca

problematykę zieleni w mieście (odpowiedzialna: Fundacja Ekorozwoju). Na koniec uczestnicy i uczestniczki mogli wziąć udział w dyskusji. Zapis wypowiedzi znajduje się w **załączniku nr 2** do niniejszego raportu. W naradzie wzięło udział **19** osób.

Narada druga, podczas której podejmowano problematykę **infrastruktury**, odbyła się 9 listopada 2021 r. w godz. 17.30–19.30 w Centrum na Przedmieściu przy ul. Prądyńskiego 39a. Była moderowana przez przedstawicielkę Fundacji Eudajmonia z Wrocławia. Z uwagi na obostrzenia sanitarne obowiązywały zapisy. Obecnych było 20 osób, w tym: dyrektor WSS i przedstawiciele UM Wrocławia, przedstawiciele FEPS i Fundacji Eudajmonia oraz **13** mieszkańców i mieszanek. Spotkanie miało następujący przebieg: wprowadzenie – opis trwającego obecnie etapu konsultacji i wyjaśnienie, czym jest rewitalizacja; omówienie zasady uniwersalnego projektowania (jednej z trzech zasad zapisanych w Ustawie o rewitalizacji), praca grup roboczych, podsumowanie. Spotkanie moderowała przedstawicielka Centrum na Przedmieściu (i jednocześnie Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych).

W grupach roboczych prowadzone były rozmowy na tematy, które zostały zaproponowane przez formularz zgłoszeniowy (m.in.: remonty i zazielenianie podwórek, remonty budynków mieszkalnych prowadzone z dbałością o środowisko i z zachowaniem zasad uniwersalnego projektowania, budowa parkingów wielopoziomowych, zachęcanie do korzystania z transportu zbiorowego, rowerowego lub pieszego, rewitalizacja terenów pokolejowych). Zapis pytań i opinii, które padły w dyskusji, znajduje się w **załączniku nr 3** do niniejszego raportu.

Trzecia narada – dotycząca **działań społecznych** – odbyła się 18 listopada 2021 r., w godzinach 17.30–19.30 w CAL Plac Grunwaldzki OdNowa. Także i przed nią obowiązywały zapisy z uwagi na pandemię. Udział w spotkaniu wzięło **25** osób. Obecni byli: dyrektor WSS i przedstawiciele tej jednostki UM. Spotkanie było moderowane przez przedstawicielki Stowarzyszenia Żółty Parasol i Fundacji Ładne Historie.

Na początku miała miejsce prezentacja (odpowiedzialny: dyrektor WSS) na temat Gminnego Programu Rewitalizacji oraz poszczególnych działań w procesie rewitalizacji. Następnie uczestnicy spotkania pracowali (najpierw indywidualnie, potem w trzech kilkusobowych grupach) nad matrycą, przygotowaną na podstawie zgłoszonych w trakcie zapisów na spotkanie propozycji działań. Z tych zagadnień wybierali indywidualnie 5 najważniejszych, a następnie, w grupach, wskazywali 5 takich, które przedstawiali do dyskusji na forum.

Wskazano następująco priorytety: działania adresowane do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, przedsięwzięcia mające wzmacniać kapitał społeczny i z obszaru rewitalizacji społecznej, animacji kultury oraz streetworkingu; organizacja i promocja niewielkich wydarzeń osiedlowych; organizacja działań proekologicznych; działania integrujące "starych" i "nowych" mieszkańców dzielnic, osiedli czy kwartałów; włączanie osób o doświadczeniu migracyjnym czy należących do innych grup etnicznych, czasowo lub stale przebywających we Wrocławiu, do grup sąsiedzkich na terenie osiedli (zapewnienie odpowiedniego wsparcia socjalnego, a także działań integracyjnych i edukacyjnych). Szczegółowe zapisy nt. tego spotkania stanowią **załącznik nr 4**.

Podsumowanie formularza

Podczas konsultacji, w okresie od 27 października do 31 grudnia 2021 r., można było wypełnić formularz zgłoszeniowy dotyczący działań, które warto zapisać w GPR i których realizatorem będą podmioty inne niż Gmina Wrocław. Należało go pobrać ze strony internetowej konsultacji, wydrukować, wypełnić i dostarczyć do Urzędu Miasta.

Przesłano **1060** formularzy. Ich autorami, w przeważającej części, były wspólnoty mieszkaniowe. Ponadto kilka wniosków złożyli przedstawiciele innych podmiotów, np. fundacji i stowarzyszeń. Zdecydowana większość

propozycji dotyczyła **remontu budynków**, w tym szczególnie **termomodernizacji** (wymiana stolarki okiennej, docieplenie, poprawa jakości systemów grzewczych), **zminimalizowania występujących barier architektonicznych** oraz **poprawy standardów estetyczno-technicznych elewacji budynków i części wspólnych**. Zgłaszano także sugestie, mające na celu: 1. poprawę stanu terenów zielonych i rekreacyjnych, 2. odnowę infrastruktury drogowej (m.in. inicjatywy nakierowane na zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej), 3. integrację społeczną oraz wzmocnienie poczucia identyfikacji z zamieszkiwanym miejscem (m.in.: działania integracyjne i edukacyjne, aktywizacja zawodowa osób wykluczonych, powstanie miejsc spotkań osiedlowych).

Wszystkie pozytywnie zweryfikowane wnioski zostaną wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie jego powstawania. Należy podkreślić, że przekazanie zgłoszonej propozycji nie oznacza, że projekt zostanie zrealizowany lub że otrzyma wsparcie z Gminy Wrocław. Wpisanie projektu do GPR otwiera jednak drogę do ubiegania się przez wnioskodawców o wsparcie działań w ramach funduszy europejskich, których dysponentem są podmioty inne niż Gmina Wrocław.

Szczegółową **informację o weryfikacji** zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wnioskodawcy mogą uzyskać w Wydziale Partycypacji Społecznej pod nr tel. 71 777 86 68 lub mailowo (rewitalizacja_wss@um.wroc.pl).

**Bardzo dziękujemy wszystkim mieszkankom i mieszkańcom
za udział w konsultacjach. Wasz głos jest ważny!**

ZESTAWIENIE OPINII

W zestawieniu ujęto opinie zgłoszone podczas narad konsultacyjnych oraz w czasie spotkania otwierającego.

Opinie dotyczące zieleni i środowiska

I.p.	Treść opinii	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej UM
1	Zwiększenie liczby nasadzeń, tak aby zieleń stanowiła priorytet. Nie tylko drzew, ale również krzewów, bluszczu itd.	Opinia uwzględniona Działania nakierowane na poprawę jakości oraz zwiększenie liczby terenów zielonych będą stanowić jedno z priorytetów działań rewitalizacyjnych.
2	Edukacja adresowana również do osób prywatnych, np. właścicieli domków jednorodzinnych: jakie korzyści wynikają z tworzenia ogrodu z różnorodnymi gatunkami roślin. Edukować powinny NGO-sy, które mają doświadczenie i wiedzę w zakresie zieleni.	Wyjaśnienie Działania nakierowane na edukację, m.in. w zakresie ekologii i ochrony środowiska. będą stanowić jeden z priorytetów działań rewitalizacyjnych.
3	Program dla przyszłych lub obecnych liderów: edukacja w kierunku dbania o zieleń (zwiększanie jej ilości) i przeciwko działaniom szkodzącym przyrodzie (roślinom, zwierzętom itd.).	Wyjaśnienie Działania nakierowane na edukację, m.in. w zakresie ekologii i ochrony środowiska, będą stanowić jeden z priorytetów działań rewitalizacyjnych.
4	Zidentyfikować zieleń, która już jest na podwórkach, zinwentaryzować, nawet amatorsko: dokumentacja fotograficzna, opis, aby można było monitorować zmiany na podwórkach – czasami pewnych działań nawet nie zauważamy, a zieleni ubywa.	Wyjaśnienie Działania nakierowane na edukację, m.in. w zakresie ekologii i ochrony środowiska, będą stanowić jeden z priorytetów działań rewitalizacyjnych. Aktualnie na stronie Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia,

		można zapoznać się z mapą przedstawiającą położenie zieleni w mieście (m.in. parki, zieleńce, zieleń na podwórkach i pomniki przyrody).
5	Inicjatywa, która pozwoliłaby dostrzec drzewa (szczególnie te sędziwe) i zieleń, i to docenić, zinwentaryzować (może szkoły powinny wywierać presję – edukować, może dzieci w ramach lekcji powinny się włączyć w taką akcję).	Wyjaśnienie Działania nakierowane na edukację, m.in. w zakresie ekologii i ochrony środowiska, będą stanowić jeden z priorytetów działań rewitalizacyjnych. Obecnie na stronie Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia, można zapoznać się z mapą przedstawiającą położenie zieleni w mieście (m.in. parki, zieleńce, zieleń na podwórkach i pomniki przyrody).
6	Trzeba planować, gdzie mogą parkować samochody, wyrzucić je z podwórka i zaproponować inne miejsca. Tak, aby powoli usuwać samochody z najbliższego otoczenia na rzecz zieleni, mieszkańców, dzieci. Należy policzyć zapotrzebowanie na miejsca parkingowe i zapewnić tyle miejsc, ile trzeba.	Wyjaśnienie Wszelkie prace projektowe są poprzedzone analizami dotyczącymi możliwych form zagospodarowania przestrzeni. Organizowane są także konsultacje społeczne. Pozwala to, biorąc pod uwagę względy formalno-prawne oraz opinie mieszkańców i mieszkanki, wybrać optymalne dla danego miejsca rozwiązania.
7	Zazielenianie ulic; mam nadzieję, że w czasie konsultacji uda się wybrać ulice, które można by było wyłączyć z ruchu i je zazielenić; oddać ludziom, a nie samochodom. Zaprojektowane w stylu rynkowym.	Wyjaśnienie Działania nakierowane na poprawę jakości oraz zwiększenie liczby terenów zielonych będą stanowić jeden z priorytetów procesu rewitalizacji.
8	Jeśli ktoś chce pod swoim oknem wykopać kawałek chodnika i posadzić rośliny (winorośl), to powinien to móc zrobić w łatwy sposób, bez większego problemu; aby takie akcje były codziennością, a nie pojedynczymi przykładami dobrej praktyki.	Wyjaśnienie Działania proekologiczne oraz przyczyniające się do zwiększenia liczby terenów zielonych będą stanowić jeden z celów rewitalizacji. Niemniej należy mieć na uwadze, by

		podejmować je z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa oraz mając na uwadze specyfikę danego miejsca.
9	Tworzenie GPR jest świetnym momentem, aby wyznaczyć strefy wolne od samochodów spalinowych w ramach Ustawy o elektromobilności.	Dziękujemy za opinię.
10	Pielęgnacja drzew i ich ochrona na czas prac remontowych.	Opinia uwzględniona Dbałość o już istniejące tereny zielone, szczególnie podczas prac remontowych, jest ważnym elementem realizacji inwestycji.

Opinie dotyczące infrastruktury

I.p.	Treść opinii	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej UM
1	Remonty i zazielenianie podwórek, tworzenie rozwiązań dobrych dla społeczności, np. ogrodów społecznych; rewitalizacja ma szansę być najbardziej widoczna na podwórkach; istnieje jednak problem z własnością i odbiorem odpadów.	Wyjaśnienie Wszelkie zaplanowane w ramach rewitalizacji działania będą poddane dyskusji na etapie konsultacji społecznych dot. gotowego GPR.
2	Problemem jest nieuregulowana własność prawna – np. podwórka, gdzie zarządca nie ma umowy.	Wyjaśnienie Kwestie dotyczące własności są ważnym elementem planowania działań. Gmina może podejmować inicjatywy jedynie na terenach, do których Miasto posiada tytuł prawny.
3	Remonty budynków mieszkalnych z dbałością o środowisko i z zachowaniem zasad uniwersalnego	Wyjaśnienie Wszelkie działania powinny być planowane tak, by uwzględniały

	projektowania.	zasady zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby jak najszerzej grupy odbiorców.
4	Oświetlanie przestrzeni wspólnych zgodnie z zasadami ochrony środowiska i zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa ich użytkownikom.	Wyjaśnienie Bezpieczeństwo jest jednym z priorytetów działań planowanych w ramach rewitalizacji. Ponadto wszelkie inicjatywy powinny uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju.
5	Budowa parkingów wielopoziomowych, zwiększanie efektywnych powierzchni parkingowych na obszarze rewitalizowanym: nie tylko strefa płatnego parkowania, ponieważ wtedy auta przenoszą się na podwórkę, ale też np. zrobienie z nich stref mieszkalnych.	Wyjaśnienie Budowa parkingów wielopoziomowych nie wchodzi w zakres rewitalizacji. Niemniej należy podkreślić, że wszelkie remonty infrastruktury będą odbywać się z uwzględnieniem sposobów użytkowania danej przestrzeni, w tym m.in. ruchu kołowego.
6	Wprowadzanie rozwiązań zachęcających do korzystania z transportu zbiorowego, rowerowego lub pieszego.	Opinia uwzględniona
7	Dobrze oznaczone i bezpieczne ciągi ścieżek pieszych, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznych przejść dla pieszych.	Opinia uwzględniona Wszelkie działania inwestycyjne będą prowadzone z uwzględnieniem bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznych.
8	Rewitalizacja terenów pokolejowych (w tym utworzenie parku Oławskiego)	Wyjaśnienie Wszelkie zaplanowane w ramach rewitalizacji działania będą poddane dyskusji na etapie konsultacji społecznych gotowego GPR.
9	Planowanie ogólnodostępnych stref odpoczynku na świeżym powietrzu.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji będzie tworzenie miejsc sprzyjających

		spędzaniu czasu wolnego na terenach zieleni.
10	Zwrócenie ku rzece, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przywodnych (np. kąpielisko Oławka)	Wyjaśnienie Wszelkie zaplanowane w ramach rewitalizacji działania będą poddane dyskusji na etapie konsultacji społecznych gotowego GPR.
11	Uniwersalne projektowanie; nie projektować specjalnie dla określonej zbiorowości, a od początku, żeby dane miejsce było dla wszystkich, żeby na starcie (szczególnie na rewitalizowanych podwórkach) nikogo nie wykluczać.	Wyjaśnienie Realizacja planów inwestycji prowadzonych przez Miasto jest zazwyczaj poprzedzona konsultacjami społecznymi. Wówczas, na etapie projektowania, mieszkańcy i mieszkanki mają możliwość wyrażenia opinii na temat zagospodarowania danej przestrzeni. Zgadza się, że miejsca publiczne powinny być modernizowane w ten sposób, by uwzględniać potrzeby możliwie licznego grona ich użytkowników.

Opinie dotyczące działań społecznych

I.p.	Treść opinii	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej UM
1	Działania angażujące dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, na przykład centra aktywizacji i doskonalenia zawodowego, dla osób młodych, w tym młodych rodziców. Działania, które mają wzmacniać kapitał społeczny i pomagają niwelować niski poziom edukacji oraz osłabiać skutki takich negatywnych zjawisk społecznych jak ubóstwo i przestępczość.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji będzie wspieranie już istniejących miejsc integracji społecznej oraz tworzenie nowej infrastruktury, ułatwiającej organizację spotkań mieszkańców i mieszanek i ich uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze kulturalnym, które wzmacniają jednocześnie identyfikację z

		miejscem życia i poczucie odpowiedzialności za nie.
2	Wypracowanie nowego modelu współpracy między rodzicami, szkołami, świetlicami środowiskowymi, MOPS-em, policją, kuratorami i instytucjami społeczno-kulturalnymi. Tworzenie i promowanie partnerstw lokalnych, promocja dobrych praktyk i współpracy lokalnej; współpraca oparta na relacjach (np. model CAL).	Wyjaśnienie Działania mające na celu wzmacnianie integracji lokalnej społeczności oraz inne podmioty będą ważnym elementem procesu rewitalizacji.
3	Tworzenie spółdzielni socjalnych i stowarzyszeń, które zapewnią grupom zagrożonym wykluczeniem rewitalizację społeczną; pomoc w tworzeniu firm – sprzątających, zarządzających nieruchomościami, remontowych; zapewnienie przez Urząd możliwości zlecania zadań stronie społecznej.	Wyjaśnienie Propozycja ta będzie analizowana na dalszych etapach prac nad GPR.
4	Działania z obszaru rewitalizacji społecznej, animacji kultury i streetworkingu realizowane w podwórkach i na innych wspólnych obszarach, w tym: na obszarze zdegradowanym.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji jest wspieranie działań, które będą przyczyniały się do integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnią poczucie identyfikacji z miejscem życia i poczucie odpowiedzialności za nie.
5	Wsparcie kompetencji liderów i liderów grup nieformalnych, komitetów społecznych, młodzieżowych itd.	Wyjaśnienie Propozycja ta będzie analizowana podczas wdrażania GPR. Warto zauważyć, że nie później niż trzy miesiące od momentu uchwalenia GPR zostanie powołany Komitet Rewitalizacji, czyli forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy.

6	Organizacja i promocja niedużych wydarzeń osiedlowych, w tym “miękkich” działań kulturalno-społecznych o charakterze sąsiedzkim.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji jest wspieranie działań, które będą przyczyniały się do integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnią poczucie identyfikacji z miejscem życia i odpowiedzialność za nie.
7	Regularne cykle warsztatów dla dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna i inne. Szczególnie cenne będą działania w dziedzinie sportu, które mogą zapobiegać przestępczości wśród młodocianych. Ważne: możliwość otwartego udostępniania obiektów sportowych na obszarze rewitalizowanym.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji jest wspieranie działań, które będą przyczyniały się do integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnią poczucie identyfikacji z miejscem życia i odpowiedzialność za nie.
8	Organizacja działań proekologicznych: wspólnych nasadzeń, akcji sprzątania i innych działań, zachęcających do troski o najbliższe otoczenie.	Wyjaśnienie Jednym z założeń GPR będzie realizowanie działań przyczyniających się do podnoszenia jakości życia, w tym, m.in., kształtowania postaw proekologicznych.
9	Działania integrujące “starych” i “nowych” mieszkańców dzielnic, osiedli czy kwartałów.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji jest wspieranie działań, które będą przyczyniały się do integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnią poczucie identyfikacji z miejscem życia i poczucie odpowiedzialności za nie.
10	Włączanie do społeczności sąsiedzkich (poprzez zapewnienie odpowiedniego wsparcia socjalnego, a także poprzez działania integracyjne i edukacyjne) osób o doświadczeniu migracyjnym oraz z innych grup etnicznych, które przebywają we Wrocławiu przez określony czas lub na	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji jest wspieranie działań, które będą przyczyniały się do integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnią poczucie identyfikacji z miejscem życia i poczucie odpowiedzialności za nie.

	stałe.	
11	Prowadzenie konsultacji społecznych na etapie realizacji projektów infrastrukturalnych: większa dostępność informacji i docieranie z ogłoszeniami do osób, których dotyczą zagadnienia spotkań konsultacyjnych.	Opinia uwzględniona Informacje na temat konsultacji społecznych są zamieszczane w <u>Biuletynie Informacji Publicznej</u> oraz na stronie Wrocław Rozmawia, zakładka <u>Konsultacje społeczne</u> . Ponadto o planowanych spotkaniach można dowiedzieć się m.in. z biuletynu wroclaw.pl i plakatów, umieszczanych szczególnie w miejscach, których dotyczą konsultacje społeczne. Informacje były też na FB oraz w pojazdach MPK.
12	Konieczność wsparcia osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie kompetencji.	Wyjaśnienie Propozycja ta będzie analizowana na dalszych etapach prac nad GPR.
13	Prowadzenie kampanii reklamowych promujących bezpieczeństwo społeczne.	Wyjaśnienie Propozycja ta będzie analizowana na dalszych etapach prac nad GPR.
14	Działania wykorzystujące potencjał dziedzictwa kulturowego i historycznego do budowania poczucia więzi lokalnych i spajania społeczności w obrębie osiedli i dzielnic.	Wyjaśnienie Jednym z celów rewitalizacji będzie wspieranie działania już istniejących miejsc integracji społecznej oraz tworzenie nowej infrastruktury. Wszystko to, by ułatwić organizację spotkań i uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze kulturalnym, wzmacniających identyfikację z miejscem życia oraz poczucie odpowiedzialności za nie.
15	Legalne miejsce na graffiti, promowanie sprzątania po sobie (także w trakcie spaceru) i po psach, wspólne nasadzenia czy malowanie muralu, promowanie dbania o własne otoczenie.	Wyjaśnienie Propozycja ta będzie analizowana na dalszych etapach prac nad GPR.

Opinie o charakterze ogólnym

l.p.	Treść opinii	Odpowiedź Wydziału Partycypacji Społecznej UM
1	Miasto powinno zwrócić uwagę na konieczność poprawy komfortu życia osób, które wykupiły mieszkania w kamienicach. Ze względu na stan budynków i ich infrastrukturę, sąsiedztwo z mieszkaniami socjalnymi itp. często osoby te po wykupieniu mieszkań od razu się wyprowadzają. W rezultacie liczba stałych mieszkańców kamienic/ zdegradowanych osiedli, którym zależy na poprawie stanu budynku i okolicy, maleje.	Opinia częściowo uwzględniona Rewitalizacja jest procesem, który powinien być prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz m.in. społeczności lokalnej, gospodarki oraz przestrzeni. Zatem GPR będzie opracowywany z myślą o uwzględnieniu możliwie licznych czynników, których redukcja przyczyni się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.
2	Należy dążyć do tego, aby w Specjalnych Strefach Rewitalizacji istniało prawo pierwokupu.	Wyjaśnienie Wszelkie szanse, jak i ewentualne zagrożenia, wynikające z wprowadzenia prawa pierwokupu, będą rozważane na etapie prac nad uchwałą w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
3	Należy skupić się na procesach negatywnych, m.in. gentryfikacji.	Opinia uwzględniona Jednym z istotniejszych elementów opracowywania GPR jest dokonanie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, która pozwala wnioskować o warunkach społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych. Ponadto ważne jest wypracowanie mechanizmów integrowania celów i odpowiadających im kierunków działań z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, tak, by zminimalizować ryzyko

		występowania niepożądanych zjawisk.
4	Musi powstać dodatkowa jednostka w Mieście, która będzie zawiadywała procesem rewitalizacji. Może należy powołać wiceprezydenta ds. rewitalizacji.	Wyjaśnienie Obecnie w Urzędzie Miejskim Wrocławia istnieje Sekcja ds. Rewitalizacji, której pracownicy są zaangażowani m.in. w planowanie procesu odnowy. Wraz z podejmowaniem kolejnych działań dotyczących rewitalizacji będzie rozważana zasadność powołania Pełnomocnika Prezydenta w zakresie rewitalizacji.
5	Powołana komórka ds. rewitalizacji, która będzie zajmować się tylko i wyłącznie tą kwestią, powinna mieć wpływ na politykę czynszową. Ten komitet rewitalizacji powinien mieć wpływ na miasto, na politykę mieszkaniową i powinien regulować sytuację na rynku nieruchomości w obszarze objętym rewitalizacją.	Wyjaśnienie Obecnie w Urzędzie Miejskim Wrocławia istnieje Sekcja ds. Rewitalizacji, której pracownicy są zaangażowani m.in. w planowanie procesu odnowy.
6	Na obszarze rewitalizacji powinien być realny wpływ na planowanie przestrzenne.	Opinia uwzględniona Rewitalizacja jest procesem, który powinien być prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz m.in. społeczności lokalnej, gospodarki oraz przestrzeni. Zatem GPR będzie opracowywany z myślą o uwzględnieniu możliwie licznych czynników, których redukcja przyczyni się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.
7	Aplikacja, platforma cyfrowa, która umożliwi uczestnikom rewitalizacji dialog z Miastem i pozwoli na sprawne przeprowadzenie procesu rewitalizacji i na bieżąco pozwoli śledzić, co się	Wyjaśnienie Na aktualnym etapie prac nie jest planowane stworzenie aplikacji poświęconej rewitalizacji. Wszelkie

	dzieje.	informacje związane z tym procesem są zamieszczane na stronie internetowej Wrocław Rozmawia, zakładka Rewitalizacja , w BIP-ie oraz w biuletynie papierowym wroclaw.pl.
8	Jeśli Miasto chce skorzystać z kanałów w social mediach Rad Osiedla, to powinno przygotować i wysłać spójną informację, ikonografiki itd., które Radni mogliby umieszczać na swoich platformach; powinni dostać spójną informację.	Opinia uwzględniona Dziękujemy za opinię.
9	Trzeba jasno zaznaczyć, że jeśli mieszkasz w kamienicy innej, niż należącej do Gminy, również możesz skorzystać z programu i zgłosić np. kamienicę do remontu elewacji.	Wyjaśnienie Wszelkie inicjatywy dotyczące rewitalizacji można było zgłaszać w trakcie trwania konsultacji społecznych za pomocą tzw. formularza przedsięwzięć rewitalizacyjnych, czyli dokumentu pozwalającego przekazać informację o pomysłach na działania, których realizatorami będą podmioty inne niż Gmina Wrocław.
10	Wspólnoty powinny gromadzić fundusz remontowy razem (to pozwoli zebrać większe środki); mogłyby razem planować, remontować bez kredytów itd. Instytucja zarządzająca środkami powinna być wspierana przez Miasto, bo to pozwoli na zdobycie większego zaufania mieszkańców i mieszkank.	Dziękujemy za opinię.

PODSUMOWANIE

Konkluzje

Konsultacje dotyczyły **działań**, które mogą zostać zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji. Mieszkańcy i mieszkanki mogli wyrazić swoje zdanie podczas spotkania otwierającego, w czasie narad, za pomocą formularza oraz poprzez e-mail.

Dyskusja skupiła się wokół trzech głównych wątków: zieleni i środowiska, infrastruktury oraz działań społecznych na terenie podlegającym rewitalizacji. W opinii mieszkańców i mieszanek **zieleni powinna stanowić priorytet**, w związku z tym należy zwiększyć liczbę nasadzeń drzew i krzewów. Podkreślano rolę **edukacji**, kierowanej do obecnych i przyszłych liderów, aktywistów, jak też do osób prywatnych i właścicieli domów jednorodzinnych, aby każdy z nich dowiedział się, jakie korzyści daje tworzenie ogrodów złożonych z różnorodnych gatunków roślin. Taką edukację powinny prowadzić organizacje pozarządowe, które mają doświadczenie i wiedzę w zakresie zieleni. Podnoszono także postulat **inwentaryzacji** istniejącej zieleni: pomoże to monitorować zmiany na podwórkach. Pojawiły się także opinie dotyczące **zrównoważonej mobilności** i tego, że tworzenie GPR jest świetnym momentem, aby wyznaczyć strefy wolne od samochodów spalinowych w ramach ustawy o elektromobilności.

Ważnymi kwestiami z punktu widzenia uczestników i uczestniczek konsultacji są także **remonty (i zazielenianie) podwórek** i **kamienic** prowadzone z dbałością o środowisko i z zachowaniem zasad uniwersalnego projektowania; oświetlanie przestrzeni wspólnych zgodnie z zasadami ochrony środowiska i zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa; rewitalizacja terenów pokolejowych;

budowa parkingów wielopoziomowych oraz zwiększanie efektywnych powierzchni parkingowych na obszarze rewitalizowanym.

W obszarze **działań społecznych** wskazano m.in.: działania angażujące dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym; przedsięwzięcia, które mają wzmacniać kapitał społeczny i niwelować niski poziom edukacji oraz osłabiać skutki takich negatywnych zjawisk społecznych jak ubóstwo i przestępczość; wypracowanie nowego modelu współpracy rodziców, szkół, świetlic środowiskowych, MOPS, policji, kuratorów, instytucji społeczno-kulturalnych; tworzenie i promowanie partnerstw lokalnych, promocja dobrych praktyk współpracy lokalnej, współpraca oparta na relacjach; działania integrujące "starych" i "nowych" mieszkańców dzielnic, osiedli czy kwartałów; prowadzenie konsultacji z mieszkańcami i mieszkankami na etapie realizacji projektów infrastrukturalnych.

Urząd Miejski Wrocławia w odpowiedzi na zgłoszone postulaty wyjaśnił, że działania, których celem jest poprawa jakości oraz powiększenie terenów zielonych będą stanowić jedno z priorytetów działań rewitalizacyjnych, podobnie jak edukacja ekologiczna. Podkreślono, że jednym z celów rewitalizacji będzie wspieranie działania już istniejących miejsc integracji społecznej oraz tworzenie nowej infrastruktury. Wszystko to, by ułatwić organizację spotkań i uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze kulturalnym, wzmacniających identyfikację z miejscem życia oraz poczucie odpowiedzialności za nie.

Partnerzy lokalni

Partnerami konsultacji były centra aktywności lokalnej znajdujące się na obszarach, gdzie, m.in., będzie realizowany program rewitalizacji, tj.: **Centrum na Przedmieściu, Brochowskie Centrum Aktywności Lokalnej "Made in Brochów" i Centrum Aktywności Lokalnej Plac Grunwaldzki OdNowa;**

ponadto partnerami byli **Fundacja Eudajmonia, Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych oraz Fundacja Ekorozwoju.**

Partnerzy współodpowiadali za przygotowanie i przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych – porad; przygotowali merytoryczne wprowadzenie do porad, moderowali spotkania i sporządzili ich podsumowania.

INFORMACJA O REALIZATORACH

Organizator konsultacji: Wydział Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia

Wsparcie w realizacji: Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich

Inicjator konsultacji: Sekcja ds. Rewitalizacji Wydziału Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia

Wsparcie merytoryczne: Paulina Olejniczak-Brząkała, Sebastian Wolszczak (Sekcja ds. Rewitalizacji Wydziału Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia), Dawid Krysiński (Uniwersytet Wrocławski)

Realizator: Tadeusz Mincer (Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich)

Opracowanie raportu: Iwona Nowak, Maria Rudnicka-Myślicka (Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich)

Konsultacje oraz raport przygotowane zostały w ramach zadania publicznego „Wsparcie Procesów Konsultacji Społecznych na terenie Gminy Wrocław w latach 2020–2022” realizowanego przez Fundację na Rzecz Studiów Europejskich, współfinansowanego ze środków Gminy Wrocław.

